

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2. Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst 4 Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2 — — — — — Tel. 100,
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101, — — — — —
Račun pri poštne Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

KONFERENCA V STRESI

V Parizu pripisujejo konferenci velik pomen in važnost — Danes začno poslovati posamezni odbori

Stresa, 6. septembra. AA. Včeraj popoldne je bila otvorjena mednarodna konferenca za gospodarsko obnovo držav Srednje in Vzhodne Evrope. Predsednik konference Bonnet je otvoril konferenco z važnim govorom. Pojasnil je program konference in izrekel željo, naj bi konferenca uspešno in pripravila rešitev gospodarske krize v Srednji in Vzhodni Evropi.

Pariz, 6. septembra. g. O otvoritvi gospodarske konference v Stresi prinašajo pariški listi skoro izključno samo poročila hvalne agenture. Edino pariški »Temps« je odposlal v osebi Julesa Sauerweina posebnega poročevalca v Streso. Današnja izdaja prinaša v uvodniku o gospodarski konferenci v Stresi med drugim naslednje: Glede finančne pomoči za Srednjo Evropo je samo po sebi umljivo, da more koristiti samo vsem podunavskim državam skupaj, in sicer v obliki skupnega fonda in solidarne garancije. Skušnje za Avstrijo so dale dosti dokazov, da ločena podpora posameznih držav za splošno gospodarsko situacijo v Evropi ne more prinese koristi. Dejstvo je, da je nemška vlada odvrnila pozornost mednarodnih krogov s svojim oborožitvenim predlogom od tistih vprašanj, od katerih je v veliki meri odvisna vzpostavitev političnega in gospodarskega reda v Evropi in konsolidacija splošnega mira in napredka. To je važno privedi zaradi tega, ker epada tudi vprašanje Vzhodne in Srednje Evrope med najvažnejša sodobna vprašanja. Zato je konferenca v Stresi velikega pomena.

Pariz, 6. septembra. AA. Predsednik gospodarske konference v Stresi Bonnet, ki je že nekajkrat zastopal Francijo na mednarodnih konferencah v Madridu, Barceloni in Zenevi, je imel otvoritveni govor, v katerem je priporočal delegatom, da bi bila najboljša metoda, če bi vsak izmed njih izdelal svoj načrt o povzdigi vzhodne in srednje Evrope. Nato je na nepristranski način obrazložil sedanje finančno in gospodarsko stanje srednje in vzhodne Evrope ter delegatom zbudil spomin na delo raznih mednarodnih konferenc, ki so se že prej bavile s tem vprašanjem. Naglasil je skrajno potrebo, da se že vendar enkrat preide od jalovih želja do stvarnih sklepov in dejanj. Ko se je Bonnet v svojem govoru dotaknil vprašanja o delovnem področju te konference, je opozoril delegate, da je lozanska konferenca naročila, naj se konferenca v Stresi ne spušča v kakšno druga vprašanja razen onih, ki so stavljena na dnevni red. Na koncu je Bonnet podčrtal, da bo od uspeha konference v Stresi zavisel uspeh svetovne gospodarske konference, ki se bo vršila.

Pariz, 6. septembra. AA. »Temps« se v svojem uvodniku bavi s konferenco v Stresi in pravi med drugim:

Dejstvo, da je nemški korak za enakopravnost v oborožitvi in za reorganizacijo nemške vojske toliko zaposlil po-

zornost mednarodnih krogov, da so druga mednarodna vprašanja, od katerih rešitve v veliki meri zavisi obnova političnega in gospodarskega reda v Evropi ter konsolidacija mira in splošnega napredka, potisnjeni v ozadje — to dejstvo je toliko važnejše, ker je vprašanje vzhodne in srednje Evrope eno najvažnejših aktualnih mednarodnih vprašanj. Zaradi tega je konferenca, ki jo je v Stresi otvoril predsednik Georges Bonnet, silnega pomena. Ta konferenca je dobila svoj mandat od lozanske konference, ki je izbrala poseben odbor ter mu naložila, da izdela načrt za gospodarski in finančni povzdig srednje in vzhodne Evrope. Zaradi tega bo morala konferenca v Stresi rešiti točno določeno nalogo, kakšni ukrepi bi se dali storiti za odstranitev raznih težkoč, ki zavirajo normalni tok gospodarskega življenja v vsej Evropi. Kar se tiče finančne pomoči, se samo po sebi razume, da se lahko ta pomoč brez izjeme nakloni samo vsem podunavskim državam v obliki skupnega kredita, za katerega bi solidarno odgovarjali vsi dolžniki. Takšna skupna pomoč vsem podunavskim državam bi bila precej uspešno sredstvo, da se podpre gospodarski povzdig teh držav, saj vemo iz prejšnjih izkušenj z Avstrijo, da ni prav posrečen način, prožiti pomoč samo eni državi.

Javno zborovanje JRKD

v Ljubljani

dne 11. septembra t. l. ob 10. uri
v veliki dvorani hotela »UNION«

Poroča ljubljanski poslanec g. min. dr. Albert Kramer

Na zborovanju govore še g. g.:

Dr. SRŠKIĆ MILAN, predsednik ministrskega sveta;
UZUNOVIC NIKOLA, ministrski predsednik v pokoju in predsednik glavnega odbora JRKD v Beogradu;

PUCELJ IVAN, minister za socijalno politiko in narodno zdravje;

INŽ. RADIOJEVIĆ LAZA, minister za promet;

DEMETROVIĆ JURAJ, minister za kmetijstvo;

MOHORIĆ IVAN, minister za trgovino in industrijo;

senatorji in narodni poslanci iz raznih krajev države.

ZUNANJI UDELEŽENCI ZBOROVANJA IMAJO ČETRTINSKO VOZNO.

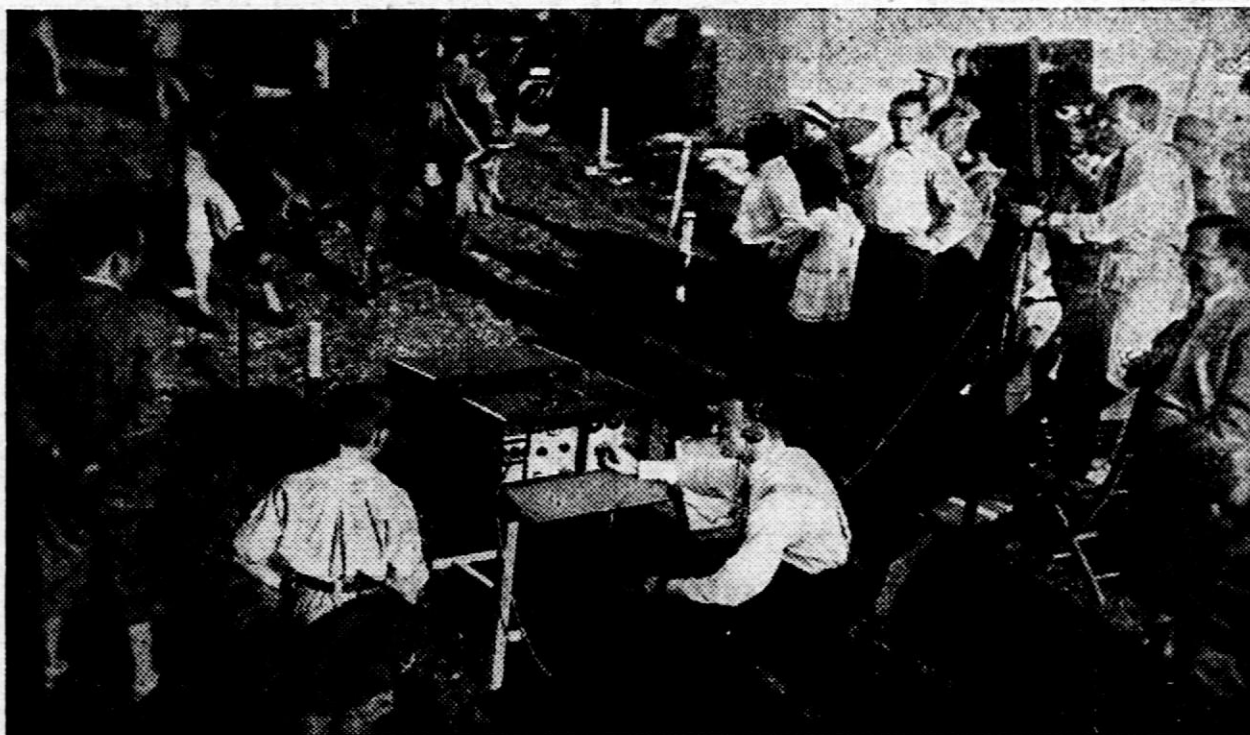
Sreski odbor JRKD za mesto Ljubljano.

Ljubljana prvič v zvočnem filmu

Družba »Svetloto« nam pripravlja dva zvočna filma o Ljubljani in o našem velesesju

Ljubljana, 6. septembra. Te dni je bilo pri nas tako slovesno in lepo, da bi končno tudi ne bilo nič čudnega, če bi prišli Ljubljano filmati Američani. Povsod v širnem svetu se jim tako vražje slabo godi, za kar se pa mi niti ne zmenim; Ljubljana napreduje, ob tej priliki ta beseda ni prazna. Saj ste opazili tisto čudovito zasedbo, ki je bila v soboto in v nedeljo povsod pričujoča, in v katero so zlasti Ljubljancanke

so filmali Ljubljano zlasti v soboto in nedeljo. Nobene prireditve niso zamudili. Avtomobil z napisom »Svetloto« je s ameriško naglico drel od prireditve do prireditve. Zlasti krasni bodo posnetki narodnih noč, ki so jih filmali na Kongresnem trgu pri apomeniku, sploh so se pa trudili, da so bili vedno na pravem kraju in povsod ob pravem času. Seveda Ljubljancane neznanstvo zanima, kakšen bo ta film in kaj vse se bo v

»Svetloto« snema na velesesju

strmele tako pobožno, da so postale v tem zamaknjenju še lepše. V modernih časih pač živimo, v tako modernih, da so postale modernega naziranja tudi dame, ki nočejo biti stare in ki se tudi ne bodo nikdar postale, saj so že pol stoletja vedno mladih src. Modernega naziranja so postale, ker so začele oboževati film ter so si zastavile isti življenjski ideal, ki je tako svet zlasti ultramodernim damam: postati filmske zvezde.

In v Ljubljani je začelo blesteti v soboto zvezd in zvezdic — še več kot jih poznajo astronomi. Ljubljana se je pomladila zaradi tega pomembnega dogodka. Filmalne Ljubljane! In celo zvočni film dobimo! Posneti življenje Ljubljane ni baš nehalen posej; ko hvalimo Ljubljano, da je lepa, nam ni treba pretiravati. Krivico pa ji delajo tisti, ki jo poznajo samo od dolgočasne strani. Vseeno je dovolj živahna, čeprav ni posebnih prireditev. Toliko tiptičnega in svojstvenega lahko odkrijete v nji, da je res že zadnji čas, da se Ljubljana pokaže svetu v filmu.

Toda kdo naj filma Ljubljano? Vsi nam radi priznajo, da smo dobri organizatorji, da znamo organizirati s popolnim uspehom najlepše prireditve — zato je menda toliko prireditev pri nas — vsi naši talenti pa odpovedo, ko je treba globlje poseči v žep ter organizirati karkoli, kar je v zvezi s širokopoteznejšo propagando za naše kraje in lepote ter posebnosti. Zato bi morali biti še prav posebno hvaležni »Svetlotom«, ne le Ljubljancem, da te dni snima Ljubljano in da bo izdelal lep poučno propagandni film o našem mestu. Prav za prav bi morali biti hvaležni temo-ristu g. Minku Jelačinu, ki je dal pobudo za filmanje Ljubljane. Ker je Ljubljancan. Ljubljano dobro pozna, pa bo nedvomno predvsem njegova zasluga, da bomo videli bivšo dolgo vas v zvočnem filmu. Vse nas mora veseliti vna, s kakšno

delo v njem. Zdaj je pa treba še potrpeti; lepote naj ne bodo nestrpne, če so posnete, se na posnetkih ne bodo postarale, niti izgubile. No, videli bomo pa vse žitje in bitje Ljubljane, vse znamenitosti in vse, kar je tipično njenega — od nebotičnika — seveda — do kranjskih klobas se bo vrtil film, vse bomo videli v njem, kar zanima tujca in domačina. In s tem je povedano že dovolj, da bo film končan že v začetku oktobra.

Naredili bodo pa dva filma; drugi se bo nanašal samo na velesesje in bo najbolj-ša propaganda za to našo najpomembnejšo gospodarsko prireditev. Velesesjska uprava prejme tudi eno kopijo ter bo lahko film predvajala v propagandne namene, pa tudi v poučne. Snemanje naglo napreduje, v 14 dneh bodo posnetki končani za oba filma. Najzanimivejšega vam pa seveda ne smemo povedati.

Svetloto - filmski posnetki v kopališču na Ljubljani

V četrtek 8. t. m. bo filmanje miss in mistra ter kopališčnih gostov na Ljubljani. Med filmanjem bo izvajal g. mister svoje popularne skoke, tako da bo za obilno zabavo preskrbljeno. Filmani bodo tudi šampijoni balinjanja, voley-bala, ping-ponga itd. V primeru slabega vremena se filmanje preloži na nedeljo 11. t. m. Skakači, plavalci in vsi drugi »vseznalci« vabljene. Filmanje se bo vršilo v kopališču od 1. do 3. ure. Od 3. dalje bo na velesesju v restavraciji »Volgi« in v »Kineze-baru«. K temu filmanju pa vabimo veseljake, humoriste, pevce in pevke, plesalce, telovadce in telovadkinje, dobre plezalce in plezalko, gurmane in sijajne kranjske pivce. Dame in gospe lepote itd. v izbranih toaletah. — V slučaju slabega vremena se vrši filmanje v nedeljo 11. t. m.

Znaki pojemanja gospodarske krize

Vedno bolj optimistično razpoloženje v finančnih in gospodarskih krogih

Pariz, 6. septembra. AA. Zadnji čas so se pričela pojavljati precej optimistična mišljenja o vprašanju sedanje gospodarske krize in njenega nadaljnjega razvoja. tako v Nemčiji, Belgiji, Angliji in Ameriki. Po poročilih iz Londona, konstatira agencija Reuter, da se nadeja na preokret k boljšanju pojavlja spet čedalje močnejše ne samo na evropskem kontinentu, temveč tudi v Ameriki. Poročila iz Ottave kažejo, da so v Kanadi začele cene padati in da se gospodarski posli razvijajo čedalje bolj

živahno. To je dokaz, da se v ljudi polagoma vrača zaupanje. V Zedinjenih državah se pojavljajo mnogi znaki poslovne razgibanosti. Po vsej priliki so v Angliji mišljenja, da je kriza že prekorajčila svojo komunikacijsko točko in da se bodo poslej stvari razvijale na boljše. Ker se tiče Anglije same, dokazuje uspeh, ki ga je doživela konverzija angleških vojnih posojil, da je v gospodarskem življenju te države nastopilo vidno zboljšanje.

Pred ostavko bolgarske vlade

Zaradi odpora zemljoradnikov bo moral Mušanov podati ostavko — Živahna agitacija za uvedbo diktature

Sofija, 6. septembra. AA. Ministrska kriza bo po mnenju političnih krogov rešena šele po povratku bolgarskega kralja Borisa v Sofijo. Kralj se bo vrnil v bolgarsko prestolnico danes dopoldne. Prisostvoval bo svečani promociji gojencev 51. letnika vojne akademije za podporočnike. Zato bo rešitev ministrske krize po vsej priliki odložena do srede. Če dotlej ne bo spoznanja med zemljoradniki, kar pa je malo verjetno, bo predsednik vlade Mušanov prisiljen podati ostavko vsega kabineta. Kako se bodo nato politični dogodki razvijali, je težko predvideti. Prisilna odstranitev Jordanova iz vlade bi povzročila razkol v zemljoradniškem parlamentarnem klubu. Vladna večina v parlamentu bi bila s tem oslabljena.

Na konferenci zemljoradniške stranke v Pavlikeni so delegati ostro protestirali proti sedanjemu vodstvu bolgarske zemljoradniške stranke, zlasti pa proti ministroma Jordanovu in Dimovu, vendar pa so soglasno sklenili, naj ostane status quo do kongresa stranke.

»Praznični vest« objavlja uvodnik pod naslovom »Avtentna diktatura«. Članek se pričinja z besedami: »V nekih naših političnih krogih smatrajo diktaturo za edini izhod iz sedanje gospodarske in politične krize. Agitacija za uvedbo diktature na Bolgarskem se vodi sila energično in vanjo posega druga za drugo že mnoge organizacije.«

Prestolonaslednikov rojstni dan

Ljubljana, 6. septembra. Rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra je proslavila Ljubljana zelo pristrčno. Po mestu so vihrale državne zastave, snočili in davi so pa topovski strehi z Gradu oznanjali prebivalstvu, da je danes prestolonaslednikov rojstni dan.

Ob pol 9. je bila vojaška parada na malem vežbališču vojašnice Kralja Aleksandra na Dunajski cesti, ki so ji prisostvovali tudi odlični predstavniki oblasti. Z godbo 40. pešpolka na čelu je vojaštvo potem v paradnih uniformah odkorakalo v mesto. Ob 10. se je vršila v stolnici slovesna služba božja, ki so ji prisostvovali ban dr. Marušič z načelnikom banke uprave dr. Staretom, divizionar general lič, komandant mesta general Popović, brigadni general Antonije Belčić, ves tukajšnji konzularni zbor, župan dr. Puc s soprogom, podžupan prof. Jarc, poštni direktor dr. Vidmar, policijski upravnik g. Keršovan, predsednik Odvetniške zbornice dr. Žirovnik, predstavniki drugih oblasti, raznih korporacij in društev ter številni častniki. Cerkev je bila nabito polna vernikov. Službo božjo je opravil ob številni asistenci generalni vikar g. Nadrah.

Ob 11. se je vršila zahvalna služba božja v pravoslavni kapelici na dvorišču vojašnice vojvode Mišića, daroval jo je prota Djordje Budimir, prisostvovali so ji pa vsi odlični predstavniki javnosti.

Novi senatorji

Beograd, 6. septembra. M. Z ukazom Nj. V. kralja so imenovani za senatorja dr. Gustav Gregorin, bivši odvetnik in narodni poslanec, ter znani nacionalni delavec, nadalje Radenko Stanković, profesor beogradske univerze in dr. Uroš Krulj, bivši ban.

Jugoslavija proti nemškim oborožitvenim zahtevam

Pariz, 6. septembra. AA. Havaš poroča iz Beograda: Po informacijah iz jugoslovenskih političnih krogov je napravila nemška oborožitvena spomenica v vsej jugoslovenski javnosti slab vtis. Vsa javnost protestira proti nemškim zahtevam. Če so Nemčiji priznali neke olajšave v reparacijskem vprašanju, je po drugi strani Jugoslavija globoko uverjena, da bo le spoštovanje mednarodnih obvez moglo obnoviti zaupanje med državami. Poučeni krogi opozarjajo na vzemirajočo neupornost, ki obstaja v tem, da zahteva Nemčija pravico do oborožitve malo zatem, ko se je rešila svojih reparacijskih dolgov.

200.000 otrok brez strehe

New York, 6. septembra. AA. Po podatkih delovnega urada je zdaj v Zedinjenih državah Severne Amerike 200.000 otrok brez domačega ognjišča, ki tava po naših krajih.

Odmev dogodkov v Komendi

Ljubljana, 6. septembra.

Danes dopoldne se je nadaljevala razprava glede znanih demonstracij, ki so se vršile 16. maja v Komendi ob priliki proslave 60letnice dr. Korošca, ko so demonstranti s kamenjem obmetavali orožnike. Razprava proti obtožbenkam Urbanec Ivani, Zarnik Ani in Globočnik Julijani, ki se je vršila 23. avgusta, je bila v svrhu zaslišanja novih prič preložena na danes. Obtožbenko je zagovarjal dr. Krek. Sodnik je uvodoma omenil potek prve razprave, kjer je prva obtoženka priznala, da je metala kamenje, ker so orožniki aretirali njenega nečaka. Ostali dve obtoženki pa sta zaničkali vsako krivdo. Glede prve obtoženke je prič Kern potrdila, da je Urbanec vrgla proti orožnikom en kamen, drugega pa je imela v roki.

Ponovno zaslišana prič Stare Terezija je izpovedala, tako kakor pred 14 dnevi. Pripomnila pa je še, da je Globočnikova pričala proti orožnikom: »Kaj so prišli sem ti srbski cigani,« nakar je državniki tožilec predlagal, da se glede na to izjavo razširi postopanje proti Globočnikovi tudi na paragrafe 165 in 130, drugi odstavek kazenskega zakona.

Sodnik Globočnikovi: »Ali ste res rekli

Zopet umor sredi Sofije

Sofija, 6. sept. Snoč okrog 10. zvečer je bil umorjen sredi Sofije ugledni voditelj zemljoradnikov dr. Mihailo Pundev. Štirje člani makedonskega šolskega društva z revolverji in ga na mestu ubili. Umor je bil prav na istem mestu izvršen, kjer so pred 12 leti ubili brata Pundeva. Pundev je bil že pred dvema mesecema obveščen, da ga je VMRO obsojila na smrt.

Damski čevlji

z visoko peto za vsakdanje nošenje, iz črne ali rjavega usnja
Din 145.—

Damski čevlji

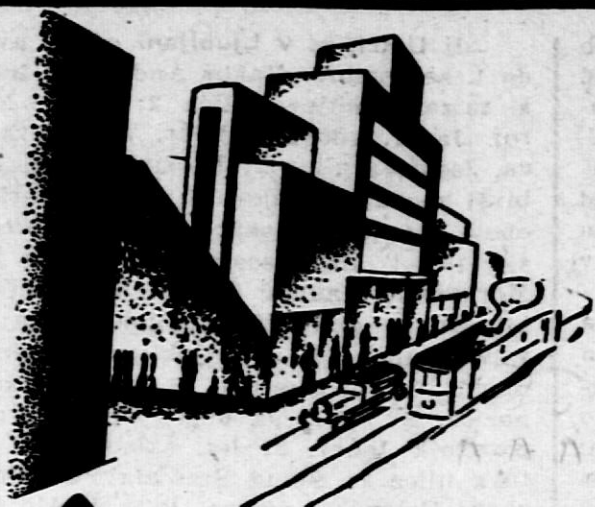
z zaponko in v pumps obliki v modernih barvah in iz laka, za jesenske izprehode
Din 165.—

Damski čevlji

iz laka s črnim semišem kombinirani, z visoko ali polvisoko peto, za večer in šetno
Din 195.—

Damski čevlji

v najnovjših modelih, najmodernejše barve in okrasne oblike. Okrasili smo jih s kombinacijami raznih barv
Din 195.—

POSLOVNI LJUDJE... mnogo hodijo kljub modernim prometnim sredstvom. Ranjene noge in žulji so posledice slabih čevljev. Vi potrebujete dobre čevlje.

PeKo

BOGATA IZBERA VSEH VRST OTROŠKIH ČEVLJEV!

PRODAJALNE: Ljubljana, Aleksandrova 2, in Miklošičeva 14; Kranj, Iv. Savnik; Celje, Kocenova 2; Maribor, vogal Gosposke in Slovenske ulice, in v vseh večjih mestih v državi. 11218

Moški polčevlji

iz črnega ali rjavega boka s trpežnim usnjatim podplatom
Din 165.—

Moški polčevlji

črni ali rjavi — elegantnemu gospodu eleganten čevlji
Din 195.—

Moški polčevlji

Orig. Goodyear Welt izdelava iz črnega ali rjavega boka ali iz laka. Eleganten, udoben čevlji za odličnega gospoda
Din 245.—

Moški visoki čevlji

črni ali rjavi, prvovrstno zgornje usnje in la podplati
Din 165.—

STANOVANJA

SOSTANOVALCA sprejemem takoj. — Učak, Rožna dolina, Cesta X št. 25. 3413

KUPIM

VLOŽNE KNJIZICE Ljubljanske Kreditne banke kupim. — Viktor Strauss, Koroško predmestje 32. 3410

ZIVALI

BELA PSICA z rjavimi lisami, ki sliši na ime Vidra, se je izgubila. Pošten najditelj naj jo odda: Kapiteljska 7, I. nadstropje (podpolkovnik Grošelj). 3416

IZGUBIL SE JE MAL PSIČEK (pinč). Odda naj se proti dobri nagradi pri: Doberletu, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8/L. 3417

SLUŽBE

15 LETNI MLADENČ absoluten meščanske šole, reven, bi rad vstopil kot vajenec k dobro vpeljanemu elektrotehničnemu podjetju ali strojnemu ključavničarstvu. — Marija Konjar, Smlednik 23. 3388

NADMILINAR tehniški, z 20 letno prakso v modernem mlinu, s prvovrstnimi spricvali, išče mesta. — Danijel Balogh, Murska Sobota, Lendavska cesta 52. 3387

ZA SLASČICARSKEGA VAJENCA

želim mesta kjerkoli. — Naslov: A. Pleško, Ljubljana, Karlovska 11/II. 3412

PRODAJALCA

vestnega in treznega, kateri ne kadi, rabim za takojšen nastop ali do 15. t. m. — Z. Primožič, trgovina mešanega blaga, Sv. Barbara v Halozah. 3407

RAZNO

HIROMANT-GRAFOLOG TIMOFEJEV Po skupnih podatkih z dlani in iz pisave čita prošlost, sedanjost in bodočnost. — Sprejema v hotelu »Slon«. 3414

ČEVLJI NA OBROKE

»TEMPO«, Gledališka ulica 4 (nasproti opere)

Morje, solnce: OMIS PRI SPLITU, Hotel JADRAN PENSION DIN 39—55.**GRAMOFONSKA PLOŠČA**

OD DIN 20.— prodaja »Slagere«, Aleksandrova cesta 4 (prehod »Viktorije« palače). 69/T

Najcenejši nakup! KONFEKCIJA — MODA ANTON PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14.

»ARIEL« 550 ccm, z razsvetljavo, dobro ohranjen, za 6000 Din proda Ivan Bogataj, Suhi dol, Gorenja vas. 3408

Gospodje, ki polagajo važnost na svojo zunanost,

skrbijo predvsem na elegantno in dobro prilagojene ter fino izdelane obleke, površnike in trenchcoate ter vsa druga oblačila in si jih nabavljajo pri

LUKIČ, LJUBLJANA, STRITARJEVA

Izgubljanje tudi po meri. — Cene presenetljivo nizke.

Dalmatinska vina!

prvovrstna, točim na CANKARJEVEM NABREZJU 5 in NA BREGU 2 Cenj. gostom se priporoča

I. A. Sunara

Svarilo

Podpisana zadruga opozarja vse gg. trgovce, da niti Rado Seliskar mlajši niti starejši nista upravičena sprejemati za nas naročila, denar ali blago, ker nista naša potnika.

Mlekarska zadruga na Vrhniki

P. Decourcelle:

Prokletstvo ljubezni

Roman.

— Milostiva je res zelo nadarjena pianistka. — je menil notar Cioquist, izražajoč splošno mnenje.
— Da, — je pritrdil Billard smeje, — toda to, kar je igrala milostiva, mi... kako bi se izrazil... ni nič kaj veselo.
Paul Vernier ni črnil niti besedice, toda v očeh so se mu lesketale solze.

Helena je znova sedla h klavirju in zaigrala za izpremembo kadriko iz »Orfeja v podzemlju«.

— Milostiva, — je dejal ravnatelj pobožnevalnice, — priznam, da sem v glasbi velik nevednež, toda z gospodom župnikom sva mnenja, da bi bilo dobro, če bi bili moji paglavci v nedeljo med mašo deležni malo tega užitka. Če bi zaigrali v naši kapelici na harmoniji, bi vam bili vsi od srca hvaležni.

Helena je ravnateljevo vabilo z veseljem sprejela. Tako so se ji prvič odprla vrata pobožnevalnice. Ko je pa prvič zagledala teh dveh ali tristo otrok, se je ustrašila.

Večini je bil greh že pritisnil na čelo svoj pečat. Nekateri bi se bili lahko razvili v pošteno in normalno ljudi, pa so jih razmere zastrupile že v zgodnji mladosti, drugi so bili pa pokvarjeni že ob spočetju.

Helena je vse to kmalu spoznala. — Morda jutri, morda čez pol leta ali čez leto dni pride tudi moj sin v takle brol in bo enak tem nesrečnejšem.

Toda takoj je spoznala, da je potreba njena usmiljenost baš tem bednim, grešnim, oboječnim otrokom. K njim nihče ne prihaja s tolažbo, vsak jih samo zaničuje in prezira.

Nedolžno dete ima mater, ki ga boža in uspa. Mali zločinec ima pa samo usmiljenje, ki ga lahko ustavi na poti v pogubo.

In Helena se je z vso ljubeznijo lotila vzgoje malih nesrečnejšev. Ravnatelj ji je dovolil poučevati v pobožnevalnici petje. Prinašala je ubogim otrokom knjige in si na vse načine prizadevala olajšati jim težko življenje.

In kmalu je bila znana po vsem kraju kot »blaga gospa«. Vsi so jo ljubili. Ravnatelj pobožnevalnice je zadrževal, da je Helena svetnica.

Tako plemeniti in priljubljeni ljudje pa ne morejo biti obvarovani ljubosumnosti in zavisti. Notarjeva žena ji ni mogla odpustiti, da stori brez njenega dovoljenja ljudem toliko dobrega. Neki občinski svetovalec je izjavil, da je bilo protizakonito, ko je bil njen denar brez dovoljenja občinskega sveta izročena malim zločincem. Sodni okrog je zatrdil ljudem, da je Helena versko blazna in da sama ne ve, kaj dela. Njegova žena je pa dejala nekoga dne:

— Potakajmo, kakšen bo konec.

Kdove, če ni to bivša metresa, ki dela zdaj tu pri nas pokoro.

Helena bi bila gotovo zelo presenečena, če bi bila vedela, da izvira sovražstvo eksekutorjeve žene iz ranjene ljubezni.

Gospa Billardova si je res že dolgo prizadevala nasaditi svojememu možu roge in očarati mladega poštarja. Poštarju pa ni bilo do te lahke zmage in se zato za grdo eksekutorjevo ženo ni prav nič zmenil; a užaljena žena je mrzila njo, ki jo je smatrala za svojo rivalinjo.

Prizadevala si je prepričati ljudi, da ima Paul Vernier ljubavno razmerje s Heleno; toda intriga se ji ni posrečila, nihče ji ni verjel.

In vendar je imela deloma prav. Helena se sicer ni dosti zmenila za Paula, pač je bil pa on zaljubljen v mlado vdovo.

Paul je našel v Heleni svoj ideal, ki je o njem že davno sanjal. Zato ni čuda, da se je do ušes zaljubil v njo. Nikoli pa ni niti z besedico, niti s kretanjem, niti s pogledom pokazal svoje vroče ljubezni.

Ljubil jo je, kakor ljubi izgnanec vetrič, ki veje iz domovine, kakor ljubiti in od daleč obožuje alpski pastir rožo, rastočo na nedostopnem ledeniku, ne da bi upal, da jo bo mogel kdaj odrgati in poduhati.

Helena je kmalu opazila, da jo Paul ljubi. Toda njeno srce je ostalo zvesto prvi ljubezni. Oboževala je Ramona, kakor ljubimo bitje, ki nam ga je ugrabila smrt.

Toda ljubezen mladega moža ji je bila solnčni žarek, glasnik bližajoče se pomladi. Bila ji je čisto zrcalo, ki je v njem videla odobravanje vsakega svojega koraka in najlepše priznanje za svoja dobra dela.

Njeno življenje je bilo tiho in skromno. Bila je vdova in mati, ki ji ni bilo tolažbe. In vendar je živela. Čutila je okrog sebe celo nekakšno toplo ozračje, ki je blagodejno vplivalo na njo.

Ta blagodejna toplota je bila ljubezen Paula Verniera. Umetnik je bil res našel v Heleni ideal, ki bi mu mogel prinesiti srečo, da bi mu nadomestila nedosegljivo slavo.

Ljubil je, ljubil z onim globokim notranjim doživljanjem, ki ga je spremljalo, ko je dobival marmor pod njegovimi prsti skoraj podobo živega telesa.

Ali je pa bil ljubljen? Ali je smel upati na obojestransko ljubavno opojnost?

In kakor je nekoč odkeval, ko je bilo treba odginiti kip tik pred dovršitvijo, tako se tudi zdaj ni mogel odločiti, da bi Heleni odkril svoje srce. Kaj če ga zavrne?

Helena je čitala na obrazu mladega moža vse misli, ki so ga mučile in težile. Smilil se ji je, toda ljubiti ga ni mogla.

Nekoga dne je prebrala Ramonova pisma, ki jih je dobivala prve tedne po njegovem odhodu v Panamo, ko je vstopila komornica, rekoč:

— Gospod Vernier prosi, če bi se smel milostivo pokloniti. Prinaša šopek šmarnic, ki jih je menda natrgal davi

v domonjskih gozdovih, kajti v tem nesrečnem kraju šmarnice ne cveto. Skoda, saj tako lepo diše in pa srečo prinašajo.

— Srečo prinašajo? — je ponovila Helena nehoti in srce jo je zabolelo. Pomislila je in odgovorila:

— Naj vstopi.

Na obrazu so se ji še vedno poznali sledovi solz, ki so se pomešale z blazenim smehljajem; ni jih hotela obrisati. Tudi po mizi razloženih pisem in fotografij svojega ljubljene moža in otroka ni skrla.

Neka čudna slutnja ji je povedala, da mladeničev prihod v tem trenutku ni običajen poset, temveč nekakšno navdahnjenje, skupno njunima dušama, ki sta si bili izbrahi ta trenutek za odločilni preokret v življenju.

Paul je vstopil. Bil je blede. Spoštljivo se je poklonil in rahlo stisnil roko, ki mu jo je podala v pozdrav.

— Plakati ste, gospe, na obrazu se vam pozna, — je dejal. — Se je vam pripetila nesreča? Če se je vam kaj pripetilo, sem pripravljen pomagati vam, seveda če se vam moja udanost ne zdi vsiljiva.

— Rada vam verjamem, prijatelj, — je odgovorila Helena, — in hvaležna sem vam za ta dokaz naklonjenosti. Plakala sem... da, toda ne zaradi nesreče, ki bi me bila zdaj zadela. Plakala sem zaradi bolesti, ki mi že dolga leta greni življenje.

— Vaša bolest je globoka in vredna vsega spoštovanja, — je dejal Paul Vernier. — Obklopite smrt svojega moža.

Helena je zardela in odvrnila pogled.

Smrt gospoda de Penhoet je vam bila gotovo nenadomestljiva izguba. Zaslužil je, da ste ga ljubili, vreden je pa tudi vašega žalovanja. Razumem vašo žalost, toda prepričan sem, da vas čaka v življenju še sreča in da lahko tudi sami še osrečite druge. Življenje vam ne veleva izbrisati si iz spomina nraga, ki vam je bil drag, pač vam pa ukazuje iskati v svojem trpljenju opore. Če že ne utehe.

Paul je izgovoril to v eni sapi. Hotel je povedati, kar ga je težilo, in če bi bil govoril počasi, bi mu bil najbrž upadel pogum.

Helena je molčala, toda poznalo se ji je, da bi je hud notranji boj. Gledala je Paula in oklevala, ker ji je bilo težko raniti njegovo srce. A Paul je nadaljeval:

— Sami veste, gospe, da tudi meni usoda ni bila mila. Dolgo sem mislil, da tega udarca ne bom prenesel. Posvetil sem bil svoje življenje umetništvu in postal nesposoben za umetniško delo. Ko so mi med vojno odrezali roko, sem se hotel ubiti. Toda imel sem še mater, ki sem jo hotel na stara leta podpirati. Sklenil sem torej živeti za njo in za to sem bil nagrajen. Zadnji dnevi njenega življenja so bili radostni. Polagoma sem se stregel, po uničenih umetniških sanjah in po izgubi matere je našlo moje prerojeno srce uteho v ljubezni.

— V ljubezni!... je zašepetala Helena.

Afera s sterilizacijo moških

Zakon bi bilo treba prilagoditi življenju, da bi ga ljudje tako pogosto ne kršili

Afera s sterilizacijo moških, ki so jo odkrili te dni v Gradcu, vzbuja vedno večje zanimanje javnosti, ker prihajajo na dan nove podrobnosti. Policija je preiskala stanovanje socialističnega Ramosa v Klosterneuburg-Kierlingu in je našla bogato korespondenco, ki da je preiskavi novo smer. Na podlagi te korespondence so izsledili mnoge doslej neznane člane tajne družbe, ki se je pečala s sterilizacijo moških. V Gradcu so aretirali doslej 10 članov te družbe, na Dunaju pa 2, obeta se pa še več aretacij. Policija je ugotovila, da je šlo za širokopotezno zasnovan pokret, ki je zavzel v razmeroma kratkem času že velik obseg. Idejni motivi so se družili s poslovnimi spekulacijami in stvar preiskave bo, potegniti tu pravo mejo. Pierre Ramos ali Rudolf Grossmann, kakor je njegovo pravo ime, je bil kolovodja sterilizatorjev. V preiskovalnem zaporu je miren. Priznal je, da je bil informiran o sterilizacijah v Gradcu in na Dunaju. Možno stoji na stališču, da sme vsak človek svobodno razpolagati s svojim telesom. Zato v sterilizaciji ne vidi nobenega prestopka. Odločno pa taji, da bi bil pri tem kaj zaslužil.

Glavni junak sterilizacijske afere student Kornel Barzan bi moral biti aretiran in zadržan, pa so ga našli v nedeljo dopoldne doma onemneščenega v postelji. Zavžil je močno dozo morfija in prepeljal so ga morali v bolnico, kjer so ga pa zdravniki kmalu spravili tako daleč, da bo lahko že danes bolnico zapustil. Zaprtil je poslovnico pismo, ki je iz njega razvidno, da je večino sterilizacijskih operacij napravil on. Barzan, rojen v Brslavu v Rumuniji, je 33 let star mediciner, zaposlen je bil v bolnici usmiljenih bratov. V poslovnem pismu priznava, da je v barakah pri Dunaju, na stanovanju že aretiranega Ervina Danussija, kastriral več moških. Za operacijo je zahteval samo 15 do 20 šilingov. Prvotno je delal operacije s svojim graškim kolegom, bolgarskim studentom Astanasovim, ki sedi v preiskovalnem zaporu, in pobežlim poljskim studentom Akentijem, potem so se pa ločili.

Graška policija je našla v nedeljo zvečer še tretji operacijski lokal, konkurenčno podjetje poljskega studenta Akentijeva, ki je steriliziral moške kar na svojem stanovanju. Oblasti so ugotovile, da so delali študentje operacije naravnost zločinsko površno z umazanimi kleščami in nesterilizirano batito kot glavnima pripomočkoma. Paciente so varali, češ da gre za operacije po sistemu prof. Schmerza, ki so brez vsake nevarnosti in vplivajo celo pomlajevalno.

Graška in dunajska policija vodita energično preiskavo, ki še dolgo ne

bo zaključena. Že doslej so ugotovili, da se je dalo kastrirati nad 1000 moških iz Avstrije, Nemčije, Češkoslovaške in tudi iz Jugoslavije. Po zadnjih poročilih so aretirali že nad 100 v afero zapletenih in osumljenih moških.

Avstrijski, pa tudi drugi listi, seveda obširno pišejo o sterilizacijski aferi in pravijo v komentarjih, da nas nacionalna ekonomija uči, da lahko razpečamo to ali ono blago v večjih množinah samo, če je povpraševanje po njem veliko. Nacionalna ekonomija nas pa tudi uči, da je tihotapstvo s tem ali onim blagom uspešno le, če trgovci dotičnega blaga ne prodajajo. Sterilizacija moških je postala potrebna, sicer bi graški tihotapci znanosti ne mogli razpečavati svojih odpadkov med siromašnimi proletarci. Potreba po sterilizaciji se je pojavila pri egoističnih moških iz strahu pred alimenti, ki bi lahko požrli mnogo več denarja, kakor stroški za operacijo, pri altruističnih moških pa zato, ker niso mogli napraviti strašnih posledic kastracije samo ženskam. Potreba je pa vsekakor tu.

Sterilizacija je odprava telesnega plodu v svoji najprimitivnejši obliki. Tu ne pomaga prav nič privilej na dan moralni register. Kar pogledamo statistiko, ki nam jasno priča, da je potreba po pokončevanju plodu res velika. Samo v Nemčiji preprečijo vsako leto 800.000 porodov. Ta velika potreba pa ni nastala iz frivolnosti, temveč iz gospodarske stiske. Zakon bi bilo treba prilagoditi življenjskim potrebam, da bi ga ne bilo treba ljudem v nešteti primerih kršiti.

Eifflov stolp

Vsako leto dobi znameniti Eifflov stolp v Parizu novo toaletno. Od tal do vrha ga namreč skrbno prepletkajo z oljnato barvo. Samo to pomaga, da stolpa ne rjava. To priliko je porabila letos uprava stolpa, da je dala sotrudniku lista »Paris Midi« nekaj zanimivih podatkov o tem doslej najvišjem stolpu na svetu, ki so bili večinoma že pozabljeni.

Stolp je bil zgrajen leta 1889 in je veljal okrog 7 milijonov zlatih frankov. Njegova železna konstrukcija tehtala 7 milijonov kilogramov. Na vsak kilogram je torej odpadel en zlati frank. Stolp je zgradil inž. Eiffel iz svojih privatnih sredstev, kajti takrat nihče ni verjel, da se bo podjetje rentiralo. Bilo je pa baš med svetovno razstavo v Parizu in v 6 mesecih je vrgla vstopnina toliko, da so bili gradbeni stroški kriti. Še zdaj se vzpne na Eifflov stolp vsako leto 600 do 700 radovednejšev. Za pleskanje porabijo vsako leto 37.000 kg čiste barve. Stolp pleskajo samo kvalificirani pleskarji, ki zaslužijo po 150 frankov dnevno.